

บทความวิจัย

แหวนนกุล เบื้องหลังราชบัลลังก์โชซอน (ค.ศ.1820 - 1898)

โดย

นางสาวนารีรัตน์ พุกกลิ่น

รหัสนักศึกษา 05550661

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธุ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อหัวข้อบทความวิจัย	แหวนกุน เบื้องหลังราชบัลลังก์ไซซอน (ค.ศ.1820 - 1898)
ชื่อนักศึกษา	นางสาวนารีรัตน์ พุกถั่น รหัสนักศึกษา 05550661
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อศึกษาประวัติของฮึงซอนแหวนกุน บทบาททางการเมืองและปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการเข้ามามีอำนาจตลอดจนการสิ้นสุดอำนาจของแหวนกุน จากผลการศึกษาพบว่าแหวนกุนเป็นผู้ปกครองที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองในการแก้ไข ปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในราชสำนัก และปัญหาการทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวงของขุนนาง ในส่วน ของการเสื่อมอำนาจของแหวนกุนนั้น เกิดจากความขัดแย้งทางความคิดและอิทธิพลทางการเมืองของ พระมเหสีมินและกลุ่มหัวก้าวหน้าในราชสำนักและนอกจากนี้ยังเกิดจากความขัดแย้งกับต่างชาติที่ พยายามเข้ามามีอิทธิพลในเกาหลีจึงเป็นเหตุทำให้แหวนกุนต้องยุติบทบาททางการเมืองลง

แหวนกุนเบ็องหลังราชบัลลังก์โซซอน (ค.ศ.1820 - 1898)

อาณาจักรโซซอนเป็นอาณาจักรลำดับสุดท้ายของเกาหลีที่ปกครองดินแดนในแถบคาบสมุทรเกาหลีเป็นเวลา 518 ปี ก่อนที่จะตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นในปี 1910 ตลอดระยะเวลาที่ราชวงศ์ลีหรือราชวงศ์โซซอนปกครองอาณาจักรได้เกิดเหตุการณ์สำคัญและการเปลี่ยนแปลงซึ่งอำนาจกันภายในราชสำนักหลายครั้งโดยปัญหาสำคัญคือปัญหาความแตกแยกของชนชั้นยังบัน¹ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้นำไปสู่การขาดเอกภาพและนำไปสู่ความอ่อนแอของสถาบันกษัตริย์

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 – 19 อำนาจทางการเมืองถูกผูกขาดอยู่ในกลุ่มยังบันบางกลุ่มหรืออยู่ในกลุ่มพระญาติของพระมเหสีทำให้ยังบันที่มีความสามารถจำนวนมาก ไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นขุนนางระดับสูงหรือเป็นข้าราชการระดับสูงได้ จนยังบันบางส่วนต้องอพยพไปอยู่ชนบทกลายเป็นยังบันตกอับในช่วงรัชสมัยพระเจ้าจงโจ (ค.ศ.1752 – 1800) อำนาจในราชสำนักตกไปอยู่กับกลุ่มตระกูลขุนนางฝ่ายพระญาติของพระมเหสีและเมื่อพระเจ้าจงโจสิ้นพระชนม์ลงในปี 1800 พระเจ้าซุนโจ (ค.ศ.1800 – 1834) พระราชโอรสได้ขึ้นครองราชย์สมบัติ โดยมีตระกูลคิมแห่งอันดง นำโดยคิมโจซุน ซึ่งเป็นพระบิดา ของพระมเหสีของพระเจ้าซุนโจได้เข้ามามีอำนาจในพระราชสำนักและการเมือง การปกครองคิมโจซุน เข้ามาควบคุมและบริหารราชการและแต่งตั้งญาติพี่น้องให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในราชสำนักทำให้ตั้งแต่สมัยนี้ถูกเรียกว่าสมัยปกครองโดยพระญาติฝ่ายพระมเหสีหรือการปกครองแบบเซโด แม้ว่าต่อมาตระกูลคิมแห่งอันดงจะสูญเสียอำนาจให้กับตระกูลโจแห่งพุงยาง ในช่วงหนึ่ง เมื่อขุนนางผู้นำตระกูลโจแห่งพุงยาง โจม็อนยงได้เสนอให้บุตรสาวของตนเป็นพระชายาในองค์รัชทายาทโฮโยมยงของพระโอรสในพระเจ้าซุนโจ แต่ต่อมาพระองค์ก็สิ้นพระชนม์ลงหลังขึ้นสำเร็จราชการแทนพระเจ้าซุนโจได้เพียง 3 ปีเท่านั้นทำให้ตำแหน่งองค์รัชทายาทถูกส่งต่อให้พระโอรสขององค์รัชทายาทโฮโยมยงแทนและต่อมาก็ได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าฮอนจง (ค.ศ.1834 – 1849) ทำให้บุตรสาวของโจม็อนยง ผู้เป็นพระชายาในองค์รัชทายาทและเป็นพระราชมารดาของพระเจ้าฮอนจง ได้รับตำแหน่งเป็นพระพันปีหลวงแม้ว่าจะจะเป็นตำแหน่งอาวุโสที่สุดในราชสำนัก แต่ก็ไม่ได้มีพระราชอำนาจสูงสุดเทียบเท่ากับตำแหน่งของพระมเหสีซึ่งเป็นของคนจากตระกูลคิมแห่งอันดงและในรัชสมัยพระเจ้าชอลจง (ค.ศ.1849 – 1863) พระพันปีหลวงได้เลื่อนพระยศเป็นพระอัยยิกาโจส่วนตำแหน่งพระมเหสีก็ยังคงมาจากคนของตระกูลคิมแห่งอันดงแต่เดิมนั้น พระเจ้าชอลจงนั้นใช้ชีวิตแบบสามัญชนธรรมดาประกอบอาชีพประมง และไม่ได้รับการศึกษาทำให้อ่านหนังสือไม่ออกแต่ถูกอัญเชิญมาเป็น

¹ ระบบชนชั้นในสมัยโซซอน แยกออกเป็น 4 ชั้น คือ 1. ยังบัน หรือขุนนางชั้นสูง ประกอบด้วยเชื้อพระวงศ์และผู้สืบเชื้อสายขุนนาง โดยจะแบ่งเป็นฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร 2. ซุงอิน หรือขุนนางระดับกลาง เช่น โหร แพทย์ ช่างหลวง 3. ซังมิน หรือสามัญชน 4. ซอนมิน เช่น พวกทาส สามารถซื้อขายได้เหมือนสิ่งของ

กษัตริย์เพราะในช่วงนั้นพระเจ้าฮอนจงได้สิ้นพระชนม์ไปโดยที่ไม่มีรัชทายาทพระเจ้าชอลจง จึงเป็นกษัตริย์ที่ไร้ความสามารถและง่ายต่อการควบคุมทำให้ตระกูลคิมแห่งอันดงมีอำนาจมาก ในรัชสมัยนี้นอกจากจะมีพระมเหสีที่มาจากตระกูลคิมแห่งอันดงแล้วในรัชสมัยนี้ขุนนางตระกูลโจแห่งพุงยางได้ถูกกวาดล้างไปจากราชสำนักและแทนที่ด้วยคนจากตระกูลคิมแห่งอันดงทำให้เป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจในการบริหารราชการมากที่สุด จึงทำให้อำนาจในการบริหารบ้านเมืองตกไปอยู่กับคนที่มีความสามารถไม่เพียงพอเพราะคัดเลือกบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตระกูลเข้ามาทำงานแทนที่จะคัดเลือกจากความสามารถด้วยการสอบเข้ารับราชการดังเช่นในอดีตและหากมีขุนนางหรือมีองค์ชายพระองค์ใดที่มีความสามารถหรือต้องการต่อต้านก็จะถูกกลุ่มเหล่านี้กำจัดออกไปไม่ว่าจะเป็นการเนรเทศหรือประหารชีวิตเพื่อไม่ให้มาขวางอำนาจ ดังนั้นในช่วงเวลานี้อำนาจการบริหารบ้านเมืองจึงถูกครอบงำโดยตระกูลคิมแห่งอันดงโดยสมบูรณ์

ต่อมาในปี 1864 เมื่อพระเจ้าชอลจงได้สิ้นพระชนม์ลงโดยมิได้แต่งตั้งรัชทายาทสืบราชบัลลังก์เนื่องจากพระองค์ไม่มีพระราชโอรสในสายพระโลหิตของพระองค์เองดังนั้นสิทธิในการสืบราชบัลลังก์จึงตกเป็นของเชื้อพระวงศ์ลำดับถัดไปแม้ว่าช่วงเวลานั้นอำนาจในราชสำนักจะตกอยู่ในมือของตระกูลคิมแห่งอันดงก็ตามแต่ตามประเพณีพระราชมารดาของพระองค์ทรงมีพระราชอำนาจอันชอบธรรมในการเลือกกษัตริย์พระองค์ใหม่ โดยที่พระอัยยิกาซึ่งมาจากตระกูลโจแห่งพุงยางได้พยายามลิดรอนอำนาจของฝ่ายตระกูลคิมแห่งอันดง โดยได้ร่วมมือกับองค์ชายลีฮายึงซึ่งในขณะนั้นเป็นเพียงเชื้อพระวงศ์ตกอับที่ใช้ชีวิตอย่างสำมะเลเทเมาเหมือนคนสติไม่สมประกอบ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกตระกูลคิมแห่งอันดงกำจัดไปพระพันปีและตระกูลโจแห่งพุงยางได้เลือกโอรสองค์รองขององค์ชายลีฮายึง ซึ่งมีพระนามว่า ลิมยองบก ซึ่งต่อมาได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าโคจง (ค.ศ.1863 – 1907) แต่เนื่องจากมีพระชนมายุเพียง 12 พรรษาผู้เป็นบิดาอย่างลีฮายึงจึงได้ดำรงพระยศเป็นแทวอนกุน² ทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการพระองค์แทนพระเจ้าโคจงโดยทำหน้าที่บริหารเกาหลีแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและยังทำให้สถาบันกษัตริย์มีอำนาจในการปกครองอย่างเต็มที่

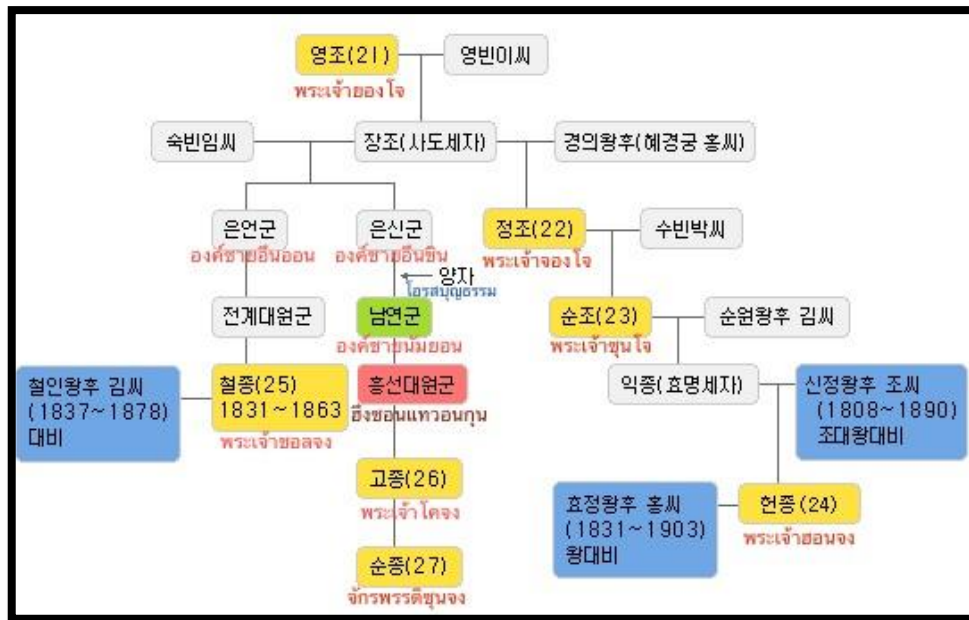
ในขณะที่ประเทศรอบข้างกำลังปรับตัว เพื่อรับมือกับการล่าอาณานิคมและการเข้ามาของชาวตะวันตกที่ต้องการเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ และต้องการค้าขายกับเกาหลี แต่เกาหลีภายใต้การปกครองของแทวอนกุนที่ยังคงยึดมั่นในนโยบายปิดประเทศอยู่อย่างสิ้นโคซจึงต้อนรับชาวตะวันตกด้วยนโยบายแบบอนุรักษนิยมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อ อย่างไรก็ตามที่สุดท้ายเกาหลีก็ต้องยอมเปิด

² แทวอนกุน เป็นตำแหน่งของพระบิดาของกษัตริย์ที่ล่วงลับไปแล้วแม้ว่าจะมีมาแล้วหลายสมัย แต่ลีฮายึงหรือฮึงซอนแทวอนกุนนั้นเป็นแทวอนกุนที่มีอำนาจและบทบาทมากที่สุดในประวัติศาสตร์เกาหลีเพราะเป็นแทวอนกุนเพียงพระองค์เดียวที่ดำรงตำแหน่งขณะยังทรงมีพระชนม์ชีพและยังทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโคจง

ประเทศให้กับประเทศตะวันตกและญี่ปุ่นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี้จึงนำไปสู่ความขัดแย้งทางความคิดและความมั่นคงทางการเมืองจนกระทั่งนำไปสู่การล่มสลายของสถาบันกษัตริย์และราชวงศ์โชซอนในปี 1910

ประวัติองค์ชายอิงซอนแหวอนกุน (ค.ศ. 1820 – 1898)

อิงซอนแหวอนกุนหรือพระนามเดิมว่าลีฮวออิงประสูติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ปี 1820 พระองค์เป็นพระโอรสลำดับที่ 4 ขององค์ชายนัมยอนกับพระชายาจากตระกูลมินแห่งยอฮึงบิดาขององค์ชายลีฮวออิงคือองค์ชายนัมยอนนั้นเดิมชื่อว่าลีกูเป็นทายาทลำดับที่ 8 ผู้สืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าอินโจ (ค.ศ.1623 – 1649) ด้วยความห่างไกลทางสายพระโลหิตทำให้ตระกูลขององค์ชายลีกูมีสถานะเป็นเพียงขุนนางยังบันธรรมดา³ แต่ทว่าในปี 1815 องค์ชายลีกูได้เป็นบุตรบุญธรรมขององค์ชายอินชินซึ่งเป็นหนึ่งในพระโอรสขององค์ชายรัชทายาทซาโด⁴เนื่องจากองค์ชายอินชินและองค์ชายอินนอนพระเชษฐาต้องพระอาญาถูกเนรเทศไปยังเกาะเชจูเนื่องด้วยข้อหาข้องแวงคริสต์ศาสนาในปี 1801 ทำให้พระองค์ขาดทายาทองค์ชายลีกูจึงได้รับสถานะเป็นองค์ชายและได้รับพระนามว่าองค์ชายนัมยอนในปี 1843 แต่เนื่องด้วยอิทธิพล

ภาพที่ 1 ผังเครือญาติของแหวอนกุน

ที่มา : <http://blog.daum.net/zero322/5804535>

³ วีระชัย โชคมุกดา, ประวัติศาสตร์เกาหลี แผ่นดินแห่งความแตกแยกจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : อีปซี, 2555), 238.

⁴ องค์รัชทายาทซาโด เป็นพระโอรสองค์ที่สองของพระเจ้ายอนโจ ที่เกิดมีอาการทางพระสติไล่เช่นฆ่าผู้คน จนถูกพระเจ้ายอนโจลงพระอาญา ปลดจากตำแหน่งและขังไว้ในกล่องไม้เจ็ดวันจนสิ้นพระชนม์

อำนาจของตระกูลคิมแห่งอันดงจึงทำให้ลีฮำอิงต้องอยู่ในฐานะพระราชมารดาขององค์เล็กเหมือนคนวิปริตไร้ความสามารถขาดสติปัญญา เพื่อที่จะไม่เป็นที่สนใจของตระกูลคิมแห่งอันดง ซึ่งมีอำนาจอยู่ในขณะนั้น เพื่อที่จะไม่ให้ตนถูกกำจัดไปแบบขุนนางและองค์ชายคนอื่นที่คิดต่อต้าน

องค์ชายลีฮำอิงได้อภิเษกสมรสกับพระชายาจากตระกูลมินแห่งยอฮึง โดยมีโอรส 3 พระองค์คือ ลีแจมยอน ลีมยอบก ลีแจซอนและพระธิดาอีก 3 พระองค์ไม่ทราบพระนาม

ภาพที่ 2 องค์ชายลีฮำอิง พระโอรสองค์รอง ลีมยอบก และพระโอรสองค์เล็ก ลีแจซอน

ที่มา : <http://blog.daum.net/kwon118/15846119>

จนกระทั่งเมื่อพระเจ้าชอลจงได้สิ้นพระชนม์ลงลีฮำอิงก็ได้ร่วมมือกับพระราชมารดาตระกูลโจแห่งพุงยาง ถูกลีฮำอิงตามประเพณีในการสรรหาผู้สืบราชบัลลังก์กษัตริย์ต่อจากรัชสมัยพระเจ้าชอลจงที่สิ้นพระชนม์ลงโดยมิได้แต่งตั้งรัชทายาทสืบราชบัลลังก์ โดยที่ฝ่ายตระกูลโจแห่งพุงยางและองค์ชายลีฮำอิงได้เลือกให้โอรสลำดับที่ 2 ของตนพระนามว่าลีมยอบกมาเป็นผู้สืบราชบัลลังก์กษัตริย์ซึ่งในขณะนั้นองค์ชายลีมยอบกมีพระชนมายุเพียง 12 พรรษาเท่านั้น

เมื่อโอรสของลีฮำอิงได้ขึ้นครองราชย์ โดยมีพระนามว่าพระเจ้าโคจงองค์ชายลีฮำอิงก็ได้รับพระนามว่าองค์ชายฮึงซอนและได้รับพระราชฐานันดรศักดิ์เป็นแทวอนกุนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และมีอำนาจอย่างเต็มที่ตั้งแต่ปี 1864 โดยเริ่มดำเนินการปฏิรูปการเมืองการปกครอง

เพื่อให้ราชสำนักกลับสู่ระเบียบแบบแผนดั้งสมัยต้นราชวงศ์ และทำให้สถาบันกษัตริย์กลับมามีอำนาจในการปกครองอย่างเต็มที่และแก้ไขปัญหาแบ่งพรรคแบ่งพวกในราชสำนัก

ภาพที่ 3 ฮึงซอนแหวอนกุน

ที่มา : <http://blog.daum.net/kwon118/15846119>

ในปี 1866 เมื่อพระเจ้าโคจงมีพระชนมายุได้ 15 พรรษา พระองค์ได้คัดเลือกพระมเหสีให้กับพระเจ้าโคจงโดยเลือกสตรีที่มาจากตระกูลมินให้อภิเษกสมรสเป็นพระมเหสีในพระเจ้าโคจง ซึ่งเป็นตระกูลที่ไม่มีอำนาจทางการเมือง เพื่อความสะดวกในการควบคุมอำนาจในราชสำนักซึ่งการเลือกพระมเหสีองค์นี้เป็นการนำไปสู่การเสียดำนาจของแหวอนกุนในเวลาต่อมา

แหวอนกุนทรงพยายามที่จะปฏิรูประบบเก่าต่างๆ ที่ทุจริตกันมาเป็นเวลานานได้แก่ระบบการเก็บภาษีที่ดินการแจกจ่ายข้าวสารการเกณฑ์ทหารและยังทรงทำลายการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของขุนนาง

ในปี 1874 เมื่อพระเจ้าโคจงทรงเจริญพระชนมพรรษาจนสามารถบริหารราชการแผ่นดินด้วยพระองค์เองได้แล้วแหวอนกุนจึงต้องลงจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการในระหว่างนี้พระมเหสีมินได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองและด้วยแนวคิดและรูปแบบการบริหารบ้านเมืองที่ขัดแย้งกับแนวทางของ

แหวอนกุนทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างพระมเหสีมินและแหวอนกุนขึ้นทำให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองการแก่งแย่งชิงอำนาจในราชสำนักอยู่หลายครั้งและนอกเหนือจากปัญหาภายในราชสำนักแล้วปัญหาจากภายนอกอย่างการรุกรานจากต่างชาติเองก็เป็นปัจจัยที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงของโชซอน

ภาพที่ 4 ประชาชนในช่วงระหว่างไว้ทุกข์ให้แหวอนกุน
ที่มา : <https://ko.wikipedia.org/wiki/흥선대원군>

แหวอนกุนสิ้นพระชนม์ลงด้วยโรคชรา ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ปี 1898 ที่พระราชวังฮุนฮยอน มีพระชนมายุ 77 ชันษา

บทบาททางการเมืองและผลงานของแหวอนกุน

แหวอนกุน เป็นชื่อตำแหน่งของพระราชบิดาขององค์กษัตริย์โดยปกติแล้วตำแหน่งนี้เป็นพระราชธรรานันดรที่มอบให้พระบิดาของกษัตริย์ที่ล่วงลับไปแล้วโดยที่ในราชวงศ์โชซอนมีแหวอนกุนทั้งหมด 4 พระองค์ คือ ถ็อกฮึงแหวอนกุน พระองค์เป็นพระบิดาของพระเจ้าซอนโจ กษัตริย์ลำดับที่ 14 ของราชวงศ์โชซอน จองวอนแหวอนกุน พระองค์เป็นพระบิดาของพระเจ้าอินโจ กษัตริย์ลำดับที่ 16 ของราชวงศ์โชซอน ซอนกเยแหวอนกุน พระองค์เป็นพระบิดาของพระเจ้าซอลจง กษัตริย์ลำดับที่ 25 ของราชวงศ์โชซอน และ

องค์สุดท้ายคือ อีงซอนแหวอนกุน ซึ่งเป็นแหวอนกุนเพียงพระองค์เดียวที่มีพระชนม์ชีพขณะดำรงตำแหน่งแหวอนกุน และเป็นแหวอนกุนที่มีบทบาทในประวัติศาสตร์เกาหลีในช่วงปลายราชวงศ์โชซอนมากที่สุด

1. บทบาททางการเมืองช่วงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโคจง (ค.ศ.1864 – 1873)

1.1 แก้ไขปัญหาด้านการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของขุนนาง

ปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของพวกขุนนางนับเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ราชเกิดความสั่นไหว เพราะพวกขุนนางในราชสำนักส่วนใหญ่มักพยายามหาทุกวิถีทางจนฉวยผลประโยชน์เข้ากลุ่มตัวเองอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวงการแย่งชิงอำนาจภายในราชสำนัก และปัญหาเหล่านี้ก็ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และผลจากการแย่งชิงอำนาจในหมู่ขุนนางและเหล่าราชินิกุลฝั่งพระมเหสีทำให้การปกครองภายในราชสำนักขาดประสิทธิภาพและเสื่อมถอยลงเป็นอย่างมาก เพราะระบบคัดเลือกและแต่งตั้งขุนนาง โดยอิงกับผลประโยชน์และเล่นพรรคเล่นพวกทำให้อำนาจบริหารในส่วนกลางมีความอ่อนแอ ผลให้อำนาจในท้องถิ่นเองก็เกิดการทุจริตและแสวงหาผลประโยชน์เข้ากลุ่มอย่างเช่นการเก็บภาษีจากประชาชนอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงก่อนที่องค์ชายอีงซอนจะได้ก้าวมาเป็นแหวอนกุน ครอบครัวขององค์ชายอีงซอนได้รับผลกระทบค่อนข้างมากทำให้ต้องใช้ชีวิตอย่างลำบากพระองค์จำเป็นต้องเสแสร้งเป็นคนสติไม่สมประกอบเพื่อไม่ให้ถูกเพ่งเล็งว่าจะมาขัดขวางอำนาจตระกูลคิมแห่งอันดง แม้ว่าพระองค์จะเป็นเชื้อพระวงศ์แต่ก็ไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างสุขสบายเป็นผลมาจากอำนาจของตระกูลคิมแห่งอันดงที่มีอิทธิพลมากในสมัยนั้นองค์ชายอีงซอนถูกเรียกว่าเป็นพระราชวงศ์ตกอับแต่ทว่าในปี 1863 เมื่อพระเจ้าชอลจงสิ้นพระชนม์ โดยไม่มีรัชทายาทจึงทำให้การต่อสู้อยู่ภายในราชสำนักเกิดขึ้นอีกครั้ง เนื่องจากพระมเหสีของพระเจ้าชอลจงมาจากสายตระกูลคิมแห่งอันดงทำให้อำนาจในราชสำนักส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มขุนนางตระกูลคิมแห่งอันดง ซึ่งทำให้ขุนนางฝ่ายนี้พยายามเสนอชื่อกษัตริย์องค์ต่อไปที่มาจากตระกูลนี้แต่ตามธรรมเนียมประเพณีโบราณเรื่อง การสืบทอดสันตติวงศ์นั้นมิได้อยู่ที่กษัตริย์สิ้นพระชนม์โดยไม่มีรัชทายาทให้พระพันปีหลวงเป็นผู้สรรหารัชทายาทต่อไปแต่ในขณะนั้นมีเพียงตำแหน่งพระอัยยิกาซึ่งพระนางมาจากสายตระกูลโจแห่งพุงยางพระนางจึงร่วมมือกับองค์ชายอีงซอน โดยรับพระโอรสองค์รองขององค์ชายมาเป็นพระราชโอรสบุญธรรมและแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์องค์ต่อไป นี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้ามาใช้อำนาจในราชสำนักขององค์ชายอีงซอนและเป็นก้าวแรกของการเข้ามาแก้ไขปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายภายในราชสำนัก

หลังจากที่องค์ชายอีงซอนได้รับพระราชฐานันดรศักดิ์เป็นแหวอนกุนก็ได้เริ่มทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโคจงในปี 1864 และหลังจากที่พระองค์ก้าวขึ้นมาใช้อำนาจอย่างเต็มที่ในราชสำนักก็ได้ขับไล่ขุนนางของตระกูลคิมแห่งอันดงออกไปจากราชสำนักโดยมีตระกูลโจแห่งพุงยางขึ้นมาใช้อำนาจแทนแต่พระองค์ก็ได้ทรงแสดงศักยภาพ โดยการยึดอำนาจการปกครองจากตระกูลโจมาไว้เอง เพื่อไม่ให้

อำนาจต้องตกไปอยู่กับกลุ่มใดหรือตระกูลใดอีก นอกจากกษัตริย์และเริ่มดำเนินการปฏิรูปราชสำนักและแก้ไขการเมืองระบบเก่าที่มีปัญหาทุจริตมาเป็นเวลายาวนานและปฏิรูปให้สถาบันกษัตริย์กลับมาใช้อำนาจในการปกครองอย่างเต็มที่ โดยที่ผลจากการล้มล้างกลุ่มอำนาจเก่าอย่างตระกูลคิม ทำให้ประชาชนพอใจและสนับสนุนพระองค์เนื่องจากประชาชนไม่พอใจต่อการกดขี่ข่มเหงและการฉ้อราษฎร์บังหลวงเบียดเบียนเงินในพระคลังของพวกขุนนางตระกูลคิมแห่งอันดงมาเป็นเวลานาน

พระองค์ยังทรงแก้ไขต้นตอการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของขุนนางซึ่งเป็นปัญหาทางการเมืองที่เรื้อรังมาเป็นระยะเวลาโดยที่ท้าวอนกุนได้กำจัดต้นเหตุของการแบ่งฝักฝ่ายของขุนนางคือสำนักปราชญ์ขงจื้อต่างๆ ตามหัวเมืองที่เรียกว่าซอวอนทรงเห็นว่าซอวอนเป็นแหล่งสร้างความแตกแยกบางแห่งสอนแนวคิดที่ขัดแย้งกับราชสำนักซอวอนมักใช้คำสอนของขงจื้อ มาเป็นข้ออ้างในการโจมตีและทำลายขุนนางฝ่ายตรงข้ามทำให้ขุนนางต่างให้การสนับสนุนซอวอนและมีการก่อตั้งซอวอนเพิ่มขึ้น โดยมีกลุ่มขุนนางเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ นอกจากซอวอนจะเป็นสถานที่สอนคำสอนของขงจื้อแล้ว ยังเป็นสถานที่พักอาศัยของเหล่าบัณฑิตในตระกูลขุนนางที่กำลังเตรียมสอบเข้ารับราชการในเมืองหลวงรอสอบต่ออำนาจของกลุ่มตนต่อไป แม้ว่ากลุ่มขุนนางโดยเฉพาะสายที่สนับสนุนตระกูลคิมแห่งอันดงจะมีผู้สืบทอดอยู่มากมายในแต่ละซอวอน แต่ทว่าจำนวนตำแหน่งทางราชการมีไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้การสอบรับราชการกลายเป็นการคัดเลือกคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือคนของกลุ่มเข้ามาทำงานแทนกลุ่มขุนนางที่มีอิทธิพลต่างก็ให้การสนับสนุนซอวอนของกลุ่มตนพยายามช่วยเหลือบัณฑิตในซอวอนที่ตนอุปถัมภ์เข้ามารับตำแหน่ง เพื่อสืบทอดอำนาจให้อยู่ในกลุ่มของตนต่อไป ซึ่งเป็นวิธีการที่ตระกูลคิมแห่งอันดงใช้แทรกแซงอำนาจมากกว่า 5 ทศวรรษ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าซุนโจเป็นผลให้บัณฑิตที่มีความสามารถก็ไม่สามารถเข้ามาบริหารบ้านเมืองจริงๆได้ และนอกจากนี้ซอวอนบางแห่งยังมีที่ดินขนาดใหญ่และมีทาสเป็นแรงงานจำนวนมากทำให้ได้รับอภิสิทธิ์ไม่ต้องเสียภาษี จึงสร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนและยังเบียดเบียนประชาชนด้วยการเก็บภาษีอย่างไม่เป็นธรรม เพื่อนำมาใช้สนับสนุนซอวอนทำให้ประชาชนเกิดความยากลำบากที่ต้องมาแบกรับภาระในการเลี้ยงดูประเทศ ในขณะที่กลุ่มชนชั้นสูงเกิดความวุ่นวายและความแตกแยกระหว่างกลุ่มอันเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ประเทศอ่อนแอด้วยเหตุนี้ท้าวอนกุนทรงออกประกาศห้ามตั้งซอวอนและสั่งปิดซอวอนที่สร้างปัญหาทั่วประเทศในปี 1864 ซึ่งเป็นผลงานสำคัญหลังขึ้นมามีอำนาจได้ไม่นานการทำเช่นนี้ก็เท่ากับเป็นการทำลายฐานอำนาจสำคัญของพวกขุนนางฝ่ายต่างๆ ให้หมดไปและทางราชสำนักยังได้รับทรัพย์สินจำนวนมากของซอวอน เช่น ที่ดิน และทาส ต่อมาในปี 1866 ท้าวอนกุนทรงได้คำสั่งเก็บภาษีกับซอวอนที่เหลืออยู่อีก 47 แห่งจนกระทั่งซอวอนทั้งหมดได้ปิดตัวลงไปจนหมด⁵นอกจากนี้ท้าวอนกุนยังแต่งตั้งข้าราชการจากกลุ่มต่างๆในสัดส่วนเท่าๆ กัน

⁵ พิพาดา ยังเจริญ, ประวัติศาสตร์เกาหลีตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 การแข่งขันและแทรกแซงจากต่างชาติอาณานิคม และชาตินิยม (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), 79.

โดยพิจารณาจากความสามารถ เพื่อแก้ปัญหาความแตกแยกในราชสำนักและหากข้าราชการหรือขุนนางคนใดที่ถูกตรวจสอบว่าทุจริตก็จะถูกลงโทษถึงขั้นประหารชีวิตหรือเนรเทศ โดยแทวอนกุนได้กล่าวไว้ว่า “ข้าจะไม่ยอมรับแม้แต่การพินาศชีพของขงจื้อ ถ้าหากว่ามันเป็นการทำร้ายประชาชน โดยที่อ้างว่าชอวอนเป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมลัทธิขงจื้อของอาณาจักรเราแล้วจะอย่างไร เมื่อชอวอนเหล่านี้ได้กลายเป็นที่ซ่อนสมุขของพวกโจร”⁶ จะเห็นได้ว่าผลกระทบจากกลุ่มขุนนาง โดยเฉพาะตระกูลคิมแห่งอันดงที่แทวอนกุนเคยได้รับในอดีตเป็นแรงผลักดันให้พระองค์เร่งเข้ามาแก้ปัญหา และเพราะในช่วงเวลาที่พระองค์เป็นพระราชวงศ์ศก้อบต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบากทำให้เข้าใจความรู้สึกประชาชนจึงทำให้พระองค์เร่งแก้ไขปัญหาเพื่อลดการเอาวัดเอาเปรียบขจัดความเลื่อมล้ำในสังคม ทำให้ประชาชนให้การสนับสนุนพระองค์และสามารถดำเนินนโยบายนี้ไปได้อย่างราบรื่น

1.2 เป็นผู้คัดเลือกพระมเหสี

ภาพที่ 5 พระมเหสีมิน

ที่มา : <http://blog.daum.net/kwon118/15846119>

⁶ Jae-eun Kang, *The Land of Scholars: Two Thousand Years of Korean Confucianism* (Paramus, NJ : Noma & Sekye Books, 2003), 429.

ในปี 1866 เมื่อพระเจ้าโคจงมีพระชนมายุได้ 15 พรรษา พระองค์ได้คัดเลือกพระมเหสีให้กับพระเจ้าโคจง โดยเลือกสตรีที่มาจากตระกูลมินซึ่งเป็นตระกูลของพระชายายอฮึงของแทวอนกุน โดยที่ตระกูลมินนั้นเป็นตระกูลที่ไม่มีบทบาททางการเมืองและยังเป็นสตรีที่กำพร้าบิดามารดา จึงเป็นตัวเลือกที่ดีเพราะว่าจะไม่มีพระบิดาหรือมารดาเข้ามายุ่งเกี่ยวทางการเมือง เพื่อป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองกับตระกูลฝั่งพระมเหสีอย่างที่เคยเกิดขึ้นกับตระกูลคิมแห่งอันดงและตระกูลโจแห่งพุงยาง แทวอนกุนจึงเลือกสตรีจากตระกูลมินให้อภิเษกสมรสเป็นพระมเหสีในพระเจ้าโคจงเพื่อความสะดวกในการควบคุมอำนาจในราชสำนัก⁷ แต่ทว่า การตัดสินใจเลือกพระมเหสีของแทวอนกุนก็ส่งผลร้ายตามมาในภายหลังเนื่องจากพระมเหสีมินที่แม้จะไม่ได้มาจากตระกูลที่มีอำนาจแต่พระนางมีความเฉลียวฉลาดและมีความรู้ความสามารถในการปกครองระหว่างที่แทวอนกุนมีอำนาจปกครองแทนพระเจ้าโคจง พระนางก็ไม่ได้ปล่อยเวลาให้ผ่านไปพระนางศึกษาตำราและศึกษาหาความรู้ในแขนงใหม่ๆ ทำให้พระนางมีแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับแทวอนกุนจนกลายเป็นศัตรูทางการเมืองคนสำคัญกับแทวอนกุน

แม้ว่านโยบายของแทวอนกุนในการขยายฐานจัดเก็บภาษีจะส่งผลให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้นแต่รายรับที่ได้มาก็ถูกนำไปก่อสร้างฟื้นฟูพระราชวังค่อนข้างมากทำให้เงินในคลังของประเทศเข้าใกล้ภาวะล้มละลายในปี 1867 เนื่องจากการใช้จ่ายในด้านการก่อสร้างเป็นจำนวนมากและจากการสั่งปิดขออน ทำให้เกิดกระแสต่อต้านพระองค์อย่างรุนแรงจากเหล่านักปราชญ์กลุ่มหัวก้าวหน้ากระแสต่อต้านยิ่งรุนแรงขึ้นเมื่อแทวอนกุนดำเนินนโยบายปิดประเทศทำให้ฝ่ายที่สนับสนุนให้เปิดประเทศโดยเฉพาะกลุ่มหัวก้าวหน้าที่ต้องการให้เกาหลีเปิดประเทศเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมจากตะวันตกและค้าขายติดต่อกับต่างชาติเพิ่มกระแสต่อต้านมากยิ่งขึ้น โดยหนึ่งในบุคคลที่มีแนวคิดหัวก้าวหน้าที่ต้องการให้เกาหลีเปิดประเทศนั้นก็คือพระมเหสีมิน ซึ่งเริ่มมีอำนาจในราชสำนักแม้ว่าจะไม่ได้มาจากตระกูลที่มีอำนาจทางการเมือง ทำให้พระนางและกลุ่มขุนนางที่สนับสนุนพระมเหสีมินพยายามหาทางถอดถอนแทวอนกุนออกจากตำแหน่ง

ในปี 1873 ความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างแทวอนกุนและพระมเหสีมินทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากแทวอนกุนได้แต่งตั้งองค์ชายในพระเจ้าโคจงและพระสนมของพระนามว่าองค์ชายวันฮาขึ้นเป็นองค์รัชทายาทหลังจากที่องค์ชายพระองค์แรกในพระเจ้าโคจงและพระมเหสีมินสิ้นพระชนม์ด้วยเหตุนี้ทำให้พระมเหสีมินและกลุ่มขุนนางตระกูลมินให้การสนับสนุนขุนนางชื่อว่า ซเวอิกฮยอนทำการถอดถอนตำแหน่งแทวอนกุน โดยการถวายฎีกาพระเจ้าโคจงโดยตำหนินโยบายการปกครองของแทวอนกุนว่ามี การทุจริตฉ้อฉลและใช้อำนาจบาตรใหญ่เป็นผลให้แทวอนกุนต้องเกษียณราชการไปอยู่ที่เมืองยางจูและอัญเชิญให้พระเจ้าโคจงขึ้นบริหารราชการแผ่นดินแทนในปี 1874 นี้จึงเป็นการเสียอำนาจการปกครองครั้งแรกให้กับพระมเหสีมินและผู้สนับสนุนพระนางทำให้พระองค์ต้องยุติบทบาทไปชั่วคราว

⁷ ไพบูลย์ ปิตะเสน, ประวัติศาสตร์เกาหลี จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงยุคสาธารณรัฐใหม่ (กรุงเทพฯ : โพลัส, 2555), 297.

1.3 แก้ไขปัญหาการรุกรานของตะวันตก

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายแหวอนกุนในช่วงเหตุการณ์พยองอินยังโย (ค.ศ. 1866)

ที่มา : <https://namu.wiki/w/흥선대원군>

แหวอนกุนตระหนักถึงชะตากรรมของประเทศเพื่อนบ้านที่ติดต่อกับตะวันตกและด้วยความที่ เป็นผู้ปกครองที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมอันเป็นผลมาจากการได้รับการศึกษาลัทธิขงจื้อ ทำให้พระองค์ให้ความสำคัญกับจีน ปฏิเสธความสัมพันธ์กับชาติตะวันตกและพร้อมจะต่อสู้กับชาติตะวันตกด้วยกำลังทหาร ในช่วงปี 1866 – 1872 ได้มีการกวาดล้างขบวนการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นอิทธิพลของชาติตะวันตกที่กำลังแทรกซึมมาในสังคมมีผลทำให้บาทหลวงชาวฝรั่งเศสเสียชีวิต 9 คนและชาวเกาหลีที่นับถือคาทอลิกอีก 8,000 คนแต่ก็มีบาทหลวง 3 คนหลบหนีไปได้และแจ้งข่าวต่อทูตฝรั่งเศสประจำกรุงปักกิ่ง ทำให้ฝรั่งเศสส่งเรือรบมายังเกาหลีแต่ก็ถูกทำลายลงบริเวณเกาะคังฮวา โดยกองกำลังเกาหลีแม้ว่าจะส่งเรือรบเข้ามาโจมตีเกาหลีอีกแต่ก็จบลงด้วยความพ่ายแพ้ของกองทัพเรือฝรั่งเศส การบุกเกาหลีของฝรั่งเศสครั้งนี้เรียกว่า “พยองอินยังโย” หรือการรุกรานของชาวตะวันตกในปีพยองอิน และในช่วงปี 1871 ชาวเกาหลีได้มีการเผาทำลายเรือพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาจนจมลงทำให้ทางสหรัฐอเมริกาส่งกองเรือเข้ามาบังคับให้เกาหลีเปิดเมืองท่าทำการค้าโดยนำเรือรบ 5 ลำเข้าไปยังน่านน้ำเกาหลีแต่ เนื่องจากหลังเหตุการณ์สู้รบกับฝรั่งเศสทำให้แหวอนกุนสั่งซ่อมแซมป้อมปราการหล่อปืนใหญ่เพิ่มและเสริมกองกำลัง

ป้องกันประเทศทำให้กองกำลังเกาหลียิงระดมกองเรือรบอเมริกันแม้ว่ากองเรือรบอเมริกันจะสามารถยึดป้อมได้ 2 ป้อมแต่ก็ถูกกระแสดต่อต้านจากทหารและชาวเกาหลีจนในที่สุดจำต้องยอมถอนกำลังออกไปโดยไม่มีการเจรจาทางการเมืองกับเกาหลี การบุกเกาหลีของสหรัฐอเมริกาครั้งนี้เรียกว่า “ซินมียังโย” การรุกรานของชาวตะวันตกในปีซินมียังโย

ผลจากชัยชนะในการรบกับฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาทำให้แควอนกุนเพิ่มความมั่นใจในนโยบายต่อต้านตะวันตก และยังส่งผลให้ชาวเกาหลีเกิดความรู้สึกชาตินิยมและเกลียดชังชาวตะวันตก แควอนกุนจึงได้บัญชาให้มีการจัดตั้งอนุสาวรีย์รักชาติและต่อต้านชาวตะวันตกขึ้นทั่วประเทศ โดยจารึกข้อความไว้ว่า “เราต้องต่อสู้ป้องกันชาติจากการรุกรานของพวกป่าเถื่อนชาวตะวันตกและการเจรจาใดๆ กับพวกป่าเถื่อนเหล่านี้ถือเป็นการขายชาติ”⁸ ทำให้ตลอดช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ยึดถือนโยบายปิดประเทศไม่ข้องแวะกับชาวต่างชาติยกเว้นจีนและญี่ปุ่นจนได้รับฉายาว่าเป็น “อาณาจักรฤๅษี”

2. บทบาททางการเมืองช่วงหลังออกจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทน (ค.ศ.1873 - 1898)

2.1 ให้ความร่วมมือกับจีนและญี่ปุ่นเพื่อกลับมาใช้อำนาจในราชสำนัก

แม้ว่าแควอนกุนจะหมดอำนาจทางการเมืองไปแล้วแต่ต่อมาในปี 1875 เมื่อญี่ปุ่นบีบบังคับให้เกาหลียอมเปิดประเทศตลอดระยะเวลาหลายร้อยปีที่ผ่านมาเกาหลีตีกรอบการค้ากับญี่ปุ่นให้จำกัดวงอยู่แต่ในเขตเมืองท่าปูซานเท่านั้นหลังจากเกิดการปะทะกันญี่ปุ่นก็บีบบังคับให้เกาหลีทำสัญญาทางไมตรีและการค้าโดยเรียกว่าสนธิสัญญาคังฮวาเพราะตัวแทนเดินทางมาเจรจากันที่เกาะคังฮวา โดยในสัญญาญี่ปุ่นได้กำหนดให้เกาหลีเปิดเมืองท่า 3 แห่ง และต้องยอมให้ญี่ปุ่นเข้ามาตั้งสถานทูตในเกาหลีอย่างถาวรด้วยเหตุนี้ทำให้ญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาใช้อำนาจในเกาหลีมากขึ้นทำให้จีนเองก็พยายามคงอิทธิพลในเกาหลีเช่นกัน

ในปี 1881 แควอนกุนที่สูญเสียอำนาจไปได้พยายามหาทางยึดอำนาจคืนจากพระมเหสีมินและตระกูลมิน โดยร่วมมือกับขุนนางวางแผนการก่อกบฏยึดอำนาจจากพระเจ้าโคจงและพระมเหสีมินพร้อมทั้งยกให้องค์ชายวานิน⁹ พระโอรสองค์เล็กผู้เป็นพระอนุชาของพระเจ้าโคจงขึ้นเป็นกษัตริย์ต่อแทน แต่แผนการทั้งหมดกลับลวงรู้ไปถึงพระมเหสีมินเสียก่อนทำให้มีการจับกุมและลงโทษประหารชีวิตผู้สมรู้ร่วมคิดรวมทั้งองค์ชายวานินซึ่งถูกสำเร็จโทษประหารชีวิตไปเช่นกันส่วนแควอนกุนนั้นไม่มีใครสามารถเอาผิดได้เพราะยังอยู่ในฐานะพระราชบิดาของพระเจ้าโคจง

⁸ เรื่องเดียวกัน, 293.

⁹ องค์ชายวานิน พระนามเดิม สีแจซอน

ต่อมาในปี 1882 เกิดกบฏปีอมโม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ก่อจลาจลของกลุ่มทหารที่ไม่พอใจ ในการปฏิรูปการทหาร อันเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างทหารกับกลุ่มหัวก้าวหน้าและทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยม ทหารกลุ่มหัวก้าวหน้าที่ได้รับการฝึกแบบตะวันตกได้รับการดูแลเป็นอย่างดีจากษัตริย์ แต่ในขณะที่ทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมกลับถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับความใส่ใจและเมื่อเกิดเหตุจลาจลที่เข้าข้างที่ใช้จ่ายเป็นเงินเดือนทหารจึงเป็นชนวน ทำให้กลุ่มทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมก่อความวุ่นวายขึ้นจนกระทั่งในที่สุดหัวหน้าทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมก็ถูกจับและตัดสินประหารชีวิต ส่งผลให้ทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมจำนวนมากบุกไปที่บ้านของตระกูลมิน เพื่อหวังจับตัวมินคยอมโฮ¹⁰ ซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งประหารชีวิตและยังเป็นพระญาติของพระมเหสีมิน แต่มินคยอมโฮก็หนีไปหลบในวังทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมจึงติดต่อไปยังท้าวอนกุน เพื่อขอความช่วยเหลือท้าวอนกุนจึงประสานงานกับทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมต่างๆ ให้จับอาวุธและก่อจลาจลสังหารครุฝึกทหารสมัยใหม่ ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นและยังบุกเผาสถานทูตญี่ปุ่นทำให้ทูตและเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นต้องหลบหนีและเดินทางกลับไปญี่ปุ่น หลังจากนั้นพวกทหารกลุ่มอนุรักษ์นิยมก็บุกเข้าไปในวังและสังหารมินคยอมโฮและยังพยายามจับตัวพระมเหสีมิน แต่พระนางก็สามารถหลบหนีการจับกุมไปได้

หลังเกิดเหตุการณ์จลาจลในครั้งนั้นทำให้พวกขุนนางเหล่าข้าราชการและนักปราชญ์ขงจื้อรวมทั้งพระเจ้าโคจงเอง ก็เห็นสมควรว่าควรเชิญท้าวอนกุนซึ่งยึดมั่นในแนวคิดอนุรักษ์นิยมกลับมาเป็นผู้นำอีกครั้ง เพื่อให้มาช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งและนำความสงบสุขกลับมาสู่บ้านเมือง หลังจากปราบปรามผู้ก่อความวุ่นวายท้าวอนกุน จึงสั่งยุบหน่วยทหารแบบใหม่ที่ฝึกแบบวิธีทางตะวันตก 2 หน่วยและฟื้นฟูหน่วยทหารแบบจารีต ส่วนทูตญี่ปุ่นที่หนีรอดกลับญี่ปุ่นก็ได้รายงานต่อทางการญี่ปุ่น ทำให้ญี่ปุ่นส่งเรือรบและกองทหารจำนวน 300 คน เพื่อเรียกร้องให้ราชสำนักเกาหลีชดใช้ค่าเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของพลเมืองญี่ปุ่น หลังจากเผชิญหน้ากับราชสำนักเกาหลีก็จำเป็นต้องลงนาม ในสนธิสัญญาเชมุลโป โดยระบุให้เกาหลีลงโทษผู้ก่อกบฏในครั้งนั้นและชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ญี่ปุ่นต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี รวมทั้งเปิดท่าเรือเพิ่มเติมให้แก่ญี่ปุ่น

ผลจากการที่ทหารญี่ปุ่นเข้ามาตั้งกองกำลังในเกาหลีพระมเหสีมินจึงได้ทรงร้องขอความช่วยเหลือจากจีน ทำให้จีนที่กำลังต้องการสร้างอำนาจในเกาหลีได้ลักพาตัวท้าวอนกุนไปในปี 1883 โดยควบคุมตัวท้าวอนกุนไปไว้ที่เมืองเทียนจิน ทำให้จีนนำโดยนายพลหยวนซื่อไค¹¹ เข้ามาครองอำนาจในเกาหลีแต่หลังจากประทับอยู่จีนเป็นเวลาเกือบ 3 ปี ทางราชสำนักจีนก็ได้ปล่อยตัวท้าวอนกุนกลับมา

¹⁰ มินคยอมโฮ ขุนนางตระกูลมิน ผู้เป็นพระเชษฐาบุญธรรมของพระมเหสีมิน ทำหน้าที่ปรับปรุงกองกำลังทหารและจัดตั้งกองกำลังทหารพิเศษติดอาวุธแบบใหม่ที่ได้รับการช่วยเหลือจากญี่ปุ่น

¹¹ นายพลหยวนซื่อไค ตัวแทนของจีนที่ทำหน้าที่ประจำการในเกาหลี มีอำนาจเหนือการทหารและการต่างประเทศของเกาหลีในขณะนั้น

เกาหลีในเวลานั้นญี่ปุ่นก็ได้เข้ามามีบทบาทในการเมืองเกาหลีมากขึ้นทำให้ในปี 1894 แทวอนกุน ซึ่งไม่พอพระทัยกับรัฐบาลญี่ปุ่น จึงคิดก่อการรัฐประหารโดยขอความช่วยเหลือจากจีน แต่แผนการก็ล้มเหลวทำให้ญี่ปุ่นบังคับให้แทวอนกุนยุติบทบาททางการเมืองและส่งอิโนะอุเอะ คาโอรุเข้ามาปราบปรามกองทัพที่ต้องการทำรัฐประหารจนหมดสิ้น จะเห็นได้ว่าในช่วงนี้ญี่ปุ่นและจีนต่างแข่งขันกันเพื่อมีอำนาจในเกาหลี

ในปี 1894 มีการปฏิรูปเกาหลีที่เรียกว่าการปฏิรูปคาโอะ¹² โดยมีผู้นำรัฐบาลใหม่นั้นก็คือแทวอนกุน ซึ่งถูกญี่ปุ่นเชิญให้มาร่วมรัฐบาลเนื่องจากต้องการบรรเทาความขัดแย้งระหว่างญี่ปุ่นและพวกอนุรักษนิยม โดยมีการปฏิรูปประเทศให้ก้าวหน้าทันสมัยทั้งทางด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม เช่นทำให้เกิดการออกกฎหมายปฏิรูปถึง 660 ฉบับ ยกเลิกสนธิสัญญาที่ไม่เท่าเทียมที่เกาหลีเคยทำกับจีนยกระดับเกาหลีให้เป็นรัฐชาติที่มีความเป็นอิสระและยกเลิกการใช้ศักราชตามแบบอย่างจีนมาใช้แบบเกาหลีแทน และที่สำคัญยังยกเลิกการบริหารราชการแผ่นดินแบบเก่าเปลี่ยนมาเป็นระบบที่ให้อำนาจกับคณะรัฐมนตรีแทน โดยมีกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแบบเดียวกับญี่ปุ่น และยังคงย้ายข้าราชการที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยมออกจากตำแหน่งนำคนที่มีความคิดแบบก้าวหน้าเข้ามาทำงานแทนมีการฝึกทหารแบบตะวันตกยกเลิกระบบการแบ่งชนชั้นในสังคม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถเข้ามาเป็นข้าราชการทำให้เกิดความเท่าเทียมในสังคมมากขึ้น แม้ว่าพระองค์จะไม่พอพระทัยกับรัฐบาลญี่ปุ่นในช่วงแรกแต่เนื่องจากพระองค์ต้องการกลับมาใช้อำนาจรวมทั้งผู้แทนสถานทูตญี่ปุ่นในเกาหลียังยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าญี่ปุ่นจะไม่ยึดครองดินแดนเกาหลีพระองค์จึงยอมเป็นผู้นำรัฐบาลใหม่แต่ก็ไม่มีอำนาจใดๆ ทางการเมืองเป็นเพียงหุ่นเชิดของญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ต่อมาแทวอนกุนซึ่งมีความคิดอนุรักษนิยมอย่างแรงกล้าไม่พอพระทัยกับการปฏิรูปต่างๆ ของรัฐบาลที่มีญี่ปุ่นอยู่เบื้องหลัง จึงคิดก่อการรัฐประหารโดยขอความช่วยเหลือจากจีน แต่แผนการก็ล้มเหลวทำให้ญี่ปุ่นบังคับให้แทวอนกุนต้องยุติบทบาททางการเมือง¹³ และทางญี่ปุ่นได้ส่งอิโนะอุเอะ คาโอรุเข้ามาปราบปรามกองทัพที่มีส่วนช่วยแทวอนกุนในการทำรัฐประหารจนหมดสิ้น จะเห็นได้ว่าญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทสำคัญกับการเมืองเกาหลีเป็นอย่างมากและญี่ปุ่นกับแทวอนกุนเองต่างก็ใช้อำนาจและอิทธิพลของกันและกันในการขึ้นมามีอำนาจในเกาหลี แม้ว่าสุดท้ายแทวอนกุนจะเป็นเพียงแค่นุ่นเชิดของญี่ปุ่นก็ตาม

ในวันที่ 7 มกราคม ปี 1895 ทางสำนักพระราชวังประกอบไปด้วยพระเจ้าโคจง แทวอนกุน องค์รัชทายาท ขุนนาง พลเรือนและทหารได้เข้าร่วมพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อให้รัฐบาลได้ใช้เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ โดยมีใจความสำคัญประการหนึ่งที่ว่าห้ามพระมเหสีหรือพระราช

¹² การปฏิรูปคาโอะ เป็นการปฏิรูปการเมืองเกาหลีโดยมีญี่ปุ่นเข้ามาควบคุม ซึ่งมีเหล่าปัญญาชนหัวก้าวหน้าของเกาหลีเป็นผู้ให้การสนับสนุนเพื่อให้เกาหลีมีความก้าวหน้าทันสมัย

¹³ พิพาดา ยังเจริญ, ประวัติศาสตร์เกาหลีตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 การแข่งขันและแทรกแซงจากต่างชาติอาณานิคม และชาตินิยม, 99-103.

วงศานวงศ์อื่นๆ มีอำนาจทางการเมืองปกครอง จึงเป็นเหตุให้ทั้งพระมเหสีมินและแหวอนกุนต้องยอมลดบทบาททางการเมืองลงอีกครั้ง

2.2 การลอบสังหารพระมเหสีมินผู้เป็นศัตรูทางการเมืองคนสำคัญ

ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างแหวอนกุนและพระมเหสีมินยังคงดำเนินต่อไป แม้ว่าในปี 1895 จะมีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งมีใจความสำคัญว่า ห้ามพระมเหสีและพระราชวงศานวงศ์เข้ามายุ่งเกี่ยวทางการเมือง ซึ่งเป็นการกีดกันไม่ให้คนอื่นนอกเหนือจากกษัตริย์เข้ามามีบทบาททางการเมือง ทำให้ทางฝ่ายพระมเหสีมินและฝ่ายแหวอนกุนจำเป็นต้องยุติบทบาททางการเมืองลง แต่เมื่อพระมเหสีมินยังคงให้การสนับสนุนรัสเซีย ซึ่งรัสเซียเป็นประเทศที่เข้ามามีอิทธิพลในเกาหลีจากการลงนามสนธิสัญญาทางการค้ากับประเทศตะวันตกในช่วงปี 1880 และได้ส่งนักการทูตที่มีความสามารถเข้ามาประจำในเกาหลี ทำให้พระเจ้าโคจงและพระมเหสีมิน รวมทั้งขุนนางกลุ่มหัวก้าวหน้าไว้วางใจ ประกอบกับทั้งสองพระองค์เห็นว่าเกาหลีควรมีประเทศที่สาม มาถ่วงดุลอำนาจระหว่างจีนและญี่ปุ่นที่กำลังแทรกแซงเกาหลีอยู่ในขณะนั้น ทำให้ทั้งสองพระองค์เอนเอียงไปสนับสนุนนโยบายต่อต้านจีน และสนับสนุนรัสเซียแทน¹⁴ ส่วนทางฝั่งแหวอนกุนเองก็ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นที่กำลังมีอำนาจในขณะนั้น เพื่อที่จะได้มีอำนาจในราชสำนักต่อไป โดยมีการสันนิษฐานว่าพระองค์ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นในการลอบสังหารพระมเหสีมิน เพื่อกำจัดศัตรูทางการเมืองคนสำคัญ

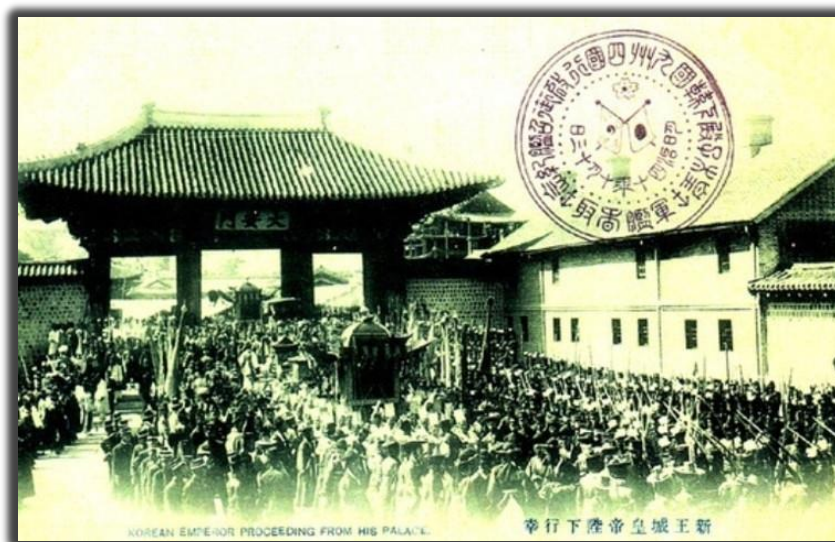
ในวันที่ 8 ตุลาคม ปี 1895 กลุ่มทหารญี่ปุ่นได้รวมพลที่นอกประตูเมืองด้านตะวันตกเพื่อเชิญแหวอนกุนเข้าสู่พระราชวังและกลุ่มทหารญี่ปุ่นสมทบกับกลุ่มทหารเกาหลีที่ได้รับการฝึกฝนจากญี่ปุ่นก็ได้เข้ายึดพระราชวังและลอบสังหารพระมเหสีมินในทันที ส่วนพระเจ้าโคจงและองค์รัชทายาทก็ทรงเสด็จลี้ภัยไปประทับที่สถานทูตรัสเซีย ซึ่งมีการคุ้มกันอย่างแน่นหนาโดยที่เหตุการณ์ในครั้งนี้ถูกเรียกว่า เหตุการณ์ปีอีลิมิ จึงเป็นที่คาดเดากันว่าแหวอนกุน ซึ่งในขณะนั้นถือว่าเป็นศัตรูทางการเมืองคนสำคัญของพระมเหสีมินมีส่วนรู้เห็นกับเหตุการณ์นี้ โดยให้การร่วมมือกับทางทหารญี่ปุ่นจะเห็นได้ว่าเหตุที่เหตุการณ์บานปลายเช่นนี้ เพราะเป็นผลมาจากการตัดสินใจคัดเลือกพระมเหสีของแหวอนกุนทำให้กลายเป็นการบ่มเพาะศัตรูที่สำคัญ และก่อให้เกิดการแย่งชิงอำนาจในราชสำนักจนทำให้ภายในราชสำนักเกิดการแตกแยกจนเกิดช่องว่างให้ต่างชาติไม่ว่าจะเป็นจีน ญี่ปุ่น รัสเซียและประเทศจากตะวันตกเข้ามาใช้โอกาสนี้แสวงหาผลประโยชน์และเข้ามามีอิทธิพลในเกาหลีและในท้ายที่สุดก็ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 105.

ภาพที่ 7 หน่วยสังหารพระมเหสีมิน

ที่มา : <http://blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=sdmprison&logNo=30135505098>

ภาพที่ 8 ขบวนแห่พิธีพระศพพระมเหสีมิน

ที่มา : <http://blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=sdmprison&logNo=30135505098>

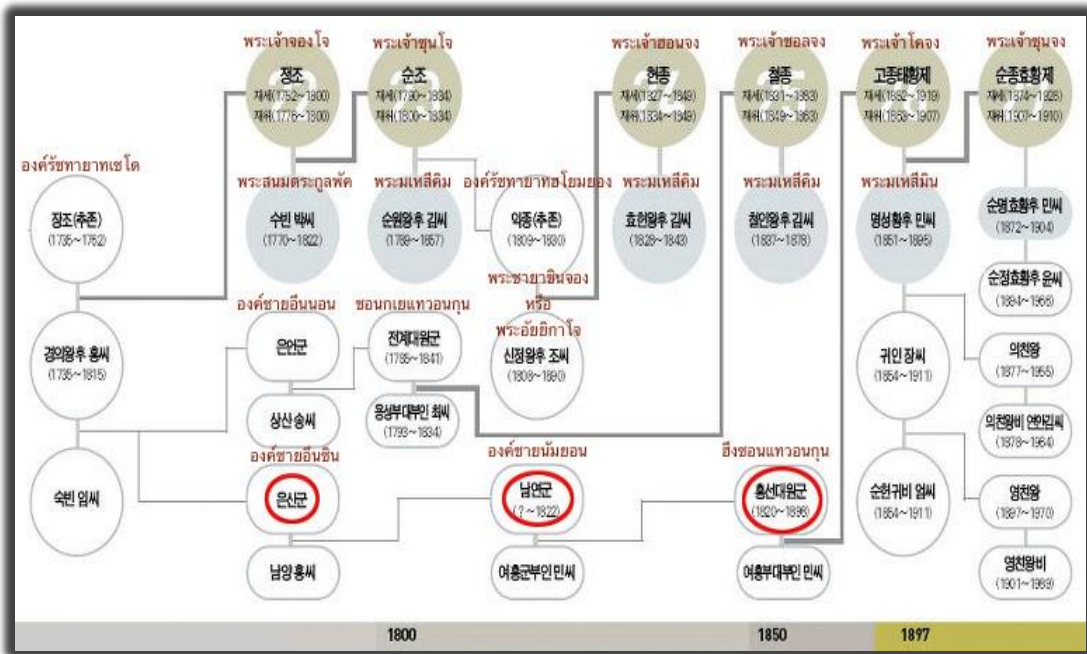
ปัจจัยที่ทำให้แหวอนกุนขึ้นมาใช้อำนาจและสิ้นสุดอำนาจ

1. การก้าวขึ้นมาใช้อำนาจ

1.1 ความใกล้ชิดกับเชื้อพระวงศ์

จากลำดับเชื้อพระวงศ์จะเห็นว่าแหวอนกุนหรือลีฮาวึง ในขณะนั้นมีความสัมพันธ์ทางสายพระโลหิตที่ห่างไกลจากบัลลังก์กษัตริย์เป็นอย่างมาก เพราะพระองค์มาจากสายพระเจ้าอินโจ ทำให้ลำดับ

ของพระองค์เป็นเพียงเชื้อพระวงศ์ที่อยู่ปลายแถวและอยู่ในชนชั้นยงบันธรรมดา แต่เมื่อพระบิดาของพระองค์คือ องค์ชายนัมยอน ถูกรับเป็นโอรสบุญธรรมขององค์ชายอินชิน จึงทำให้เชื้อสายของลีฮวาอิงยังมีสิทธิ์ในการสืบทอดบัลลังก์ แต่อยู่ในช่วงที่ราชสำนักกำลังถูกอิทธิพลของขุนนางตระกูลคิมแห่งอันดงครอบงำ ทำให้องค์ชายที่ไม่ได้มีเชื้อสายใกล้ชิดกับตระกูลคิมต้องถูกกำจัดออกไป เพื่อไม่ให้มาขัดขวางอิทธิพลของตระกูลคิมได้ พระองค์ซึ่งตระหนักได้ถึงอันตรายเหล่านี้จึงจำต้องทำตัวให้อยู่นอกเหนือสายตาคนของตระกูลคิม เพื่อไม่ให้ถูกเพ่งเล็งและถูกกำจัดได้ แต่พระองค์ก็ไม่ได้นิ่งเฉยกับปัญหาดังกล่าว ด้วยความที่พระองค์สนิทสนมกับพระอัยยิกาโจ ซึ่งในอดีตตระกูลของพระนางเคยมีอำนาจในราชสำนักแต่ถูกอิทธิพลของตระกูลคิมแห่งอันดงที่เข้ามาผ่านการเป็นพระญาติของพระมเหสีในรัชสมัยพระเจ้าฮอนจง และในรัชสมัยพระเจ้าชอลจง ตระกูลโจของพระนางจึงถูกลดอำนาจลง แต่เมื่อพระเจ้าชอลจงสิ้นพระชนม์ลงโดยไม่มีรัชทายาท พระอัยยิกาโจ ซึ่งอาวุโสที่สุดในราชสำนัก ณ ขณะนั้น จึงมีอำนาจในการคัดเลือกรัชทายาทขึ้นมาเป็นกษัตริย์องค์ต่อไป ทำให้พระอัยยิกาโจรับโอรสพระองค์รองของลีฮวาอิงมาเป็นโอรสบุญธรรมแล้วให้ขึ้นเป็นกษัตริย์องค์ต่อไป เพื่อหวังจะใช้เป็นหุ่นเชิดและมีอำนาจในราชสำนักได้ต่อไป แต่ทว่าอนกุนไม่ต้องการให้ตระกูลใดเข้ามามีอิทธิพลในวังเช่นเดียวกับตระกูลคิมแห่งอันดงที่เข้ามามีอิทธิพลในราชสำนักและทำให้ชีวิตครอบครัวของพระองค์ต้องเดือดร้อน พระองค์จึงแสดงศักยภาพของตนและค่อยๆ กีดกันพระอัยยิกาโจและเหล่าขุนนางในสายตระกูลโจแห่งพยองออกไปจึงทำให้พระองค์ขึ้นมามีอำนาจอย่างเต็มที่และทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองอาณาจักรโชซอนในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโจจง

ภาพที่ 9 ผังเครือญาติของแทวอนกุน

ที่มา : <http://blog.daum.net/gijuzzang/526485>

1.2 ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

แม้ว่าแหวอนกุนจะเป็นผู้ปกครองที่มีหัวอนุรักษ์นิยมแบบสุดโต่ง ปฏิเสธความสัมพันธ์กับต่างชาติ โดยเฉพาะตะวันตกแต่พระองค์ก็ยังจำเป็นต้องพึ่งพาอิทธิพลภายนอกเข้ามานั้นก็คืออิทธิพลของต่างชาติ ซึ่งก็คือจีนและญี่ปุ่น โดยในช่วงแรกพระองค์ให้ความสำคัญกับจีนเพราะแต่เดิมจีนถือว่าเกาหลีเป็นดินแดนภายใต้ระบบบรรณาการของจีนเพราะเกาหลีส่งบรรณาการให้จีนตามจารีตประเพณีจีน จึงถือว่าเป็นลูกพี่ที่มีอำนาจเหนือเกาหลี¹⁵ ทำให้แหวอนกุนให้การสนับสนุนจีนเป็นหลัก

หลังเกิดสงครามจีน – ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้เสนอแผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจและการเมืองให้แก่เกาหลี ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อการเข้ามาตักตวงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเช่นการคมนาคมการทำเหมืองแร่ และยังเป็นผลให้ญี่ปุ่นขับไล่ขุนนางของพระมเหสีมินและอัญเชิญแหวอนกุนขึ้นสู่อำนาจ การปกครองแทน และยังทำให้ญี่ปุ่นสามารถจัดอิทธิพลของจีนออกไปจากเกาหลีแล้ว ดำเนินการปฏิรูปประเทศในแนวทางของญี่ปุ่น และแน่นอนว่าแหวอนกุนที่ได้รับการสนับสนุนจากญี่ปุ่นนั้น เป็นเพียงเครื่องมือในการกำจัดกลุ่มอำนาจเดิมของพระมเหสีมินที่ฝักใฝ่จีน แต่หลังจากกำจัดกลุ่มพระมเหสีได้แล้วแหวอนกุนทรงมิได้มีอำนาจใดๆ ในทางการปกครองอย่างแท้จริง หากแต่อำนาจการปกครองตกอยู่กับสภาการปฏิรูปพิเศษซึ่งอยู่ใต้อำนาจของญี่ปุ่น¹⁶

ญี่ปุ่นได้ทรงทูตญี่ปุ่นคนใหม่ คือ มิอูระ โกะโร โดยมิอูระได้เริ่มแผนการปราบกลุ่มที่ฝักใฝ่รัสเซีย โดยใช้ความรุนแรงโดยขอความร่วมมือจากแหวอนกุนอีกครั้งเพื่อกำจัดกลุ่มอิทธิพลของพระมเหสีมิน ซึ่งให้การสนับสนุนรัสเซียโดยเข้าบุกยึดพระราชวังคยองบกและอัญเชิญแหวอนกุนเข้าสู่พระราชวังอีกครั้ง ส่วนกลุ่มทหารญี่ปุ่นได้เข้าจู่โจมทหารอารักขาพระราชวังและบุกเข้าสังหารพระมเหสีมินในทันที

1.3 แรงสนับสนุนจากกลุ่มอนุรักษ์นิยม

หลังจากที่แหวอนกุนถูกถอดถอนจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโคจงในปี 1873 พระองค์ยังคงต้องการที่จะกลับมามีอำนาจทางการเมืองอีกครั้งและพระองค์ยังมีแนวความคิดที่แตกต่างจากพระมเหสีมินผู้ซึ่งเข้ามามีอำนาจหลังจากที่แหวอนกุนถูกถอดถอนไป พระนางมีแนวคิดแบบหัวก้าวหน้าต้องการเปิดประเทศและต้องการพัฒนาเกาหลีให้เท่าทันตะวันตก ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ตรงกันข้ามกับแหวอนกุน เพราะแหวอนกุนได้รับการศึกษาแบบขงจื้อ ซึ่งเป็นลัทธิที่ปฏิบัติมาตั้งแต่ก่อตั้งราชวงศ์โชซอน ด้วยความที่มีแนวคตินุรักษ์นิยมอย่างเข้มข้นทำให้พระองค์เริ่มไม่พอใจกับแนวทางปกครองอาณาจักรของพระนางและในปี 1882 คิมฮงจิบ ขุนนางหัวก้าวหน้า ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำการปฏิรูปในขณะนั้นได้นำเอกสารแนวคิดหัวก้าวหน้าถวายพระเจ้าโคจงและแจกจ่ายให้ขุนนางรวมถึง

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 84.

¹⁶ สรุปลงความจาก ไพบูลย์ ปิตะเสน, ประวัติศาสตร์เกาหลี จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงยุคสาธารณรัฐใหม่, 327-335.

นักปราชญ์ขงจื้อด้วยหวังให้กลุ่มอนุรักษนิยมเปิดหูเปิดตาแต่กระแสที่ได้กลับตรงกันข้ามมีการต่อต้านแนวคิดก้าวหน้าในหมู่นักปราชญ์และขุนนางที่ยึดมั่นในลัทธิขงจื้อ ทำให้บรรดานักปราชญ์ขงจื้อเห็นว่าควรเชิญแหวอนกุน ซึ่งยึดมั่นในแนวคิดอนุรักษนิยมให้กลับมาเป็นผู้นำอีกครั้ง

กระทั่งในปี 1882 เกิดกบฏปีอิมโมซึ่งเป็นเหตุการณ์ก่อจลาจลของกลุ่มทหารที่ไม่พอใจการปฏิรูปการทหารของพระมเหสีมินซึ่งมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางความคิดระหว่างทหารกลุ่มหัวก้าวหน้าและทหารกลุ่มอนุรักษนิยม โดยที่ทางทหารกลุ่มหัวก้าวหน้าที่ได้รับการฝึกแบบตะวันตกได้รับการดูแลเป็นอย่างดีจากกษัตริย์ แต่ในขณะที่ทหารกลุ่มอนุรักษนิยมกลับถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับความใส่ใจและเมื่อเกิดเหตุจลาจลที่ขงจื้อใช้จ่ายเป็นเงินเดือนให้ทหาร จึงเป็นชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มทหารกลุ่มอนุรักษนิยมไม่พอใจและก่อความวุ่นวายขึ้นกลุ่มทหารอนุรักษนิยมกลุ่มนี้ จึงได้ไปขอความช่วยเหลือจากแหวอนกุน ซึ่งประสานงานกับทหารกลุ่มอนุรักษนิยมต่างๆ ให้จับอาวุธและใช้โอกาสนี้ก่อจลาจลทำให้นักปราชญ์ขงจื้อ ขุนนาง ข้าราชการ รวมถึงพระเจ้าโคจงเชิญแหวอนกุนกลับมาปกครองบ้านเมืองอีกครั้งเพื่อแก้ไขความแตกแยกทางสังคม

2. การสิ้นสุดอำนาจ

2.1 อิทธิพลของพระมเหสีมินและกลุ่มหัวก้าวหน้า

พระมเหสีมินเป็นสตรีที่เฉลียวฉลาดและใฝ่รู้ทำให้พระนางมีบทบาทในการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะบทบาททางด้านการเมืองให้แก่พระเจ้าโคจงพระนางสนใจในเรื่องการต่างประเทศเป็นพิเศษและมักปรึกษากับเหล่าขุนนางกลุ่มหัวก้าวหน้า ซึ่งสิ่งนี้ไม่เป็นผลดีต่อพวกขุนนางอนุรักษนิยม โดยเฉพาะแหวอนกุน เมื่อทั้งสองมีความคิดที่แตกต่างกันและพระนางก็ไม่เห็นด้วยกับการที่ราชสำนักในการปกครองของแหวอนกุนใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยไปกับวัฒนธรรมที่ไร้สาระอันสืบเนื่องมาอย่างยาวนานและยังใช้เงินที่ได้จากการเก็บภาษีไปบูรณะพระราชวังคยองบกจนเงินในพระคลังร่อยหรอ แทนที่จะนำเงินไปช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนและด้วยความที่พระนางสนใจในเรื่องต่างประเทศเป็นพิเศษ ทำให้มีขุนนางกลุ่มหัวก้าวหน้าให้การสนับสนุนพระนาง ทำให้แหวอนกุนไม่พอใจจนแหวอนกุนวางแผนโค่นล้มอำนาจของพระนาง เมื่อพระโอรสพระองค์แรกของพระนางสิ้นพระชนม์หลังประสูติได้ไม่กี่นาที โดยให้ร้ายว่าพระนางเป็นผู้ที่นำโชคร้ายมาสู่ราชวงศ์และชิงแต่งตั้งรัชทายาทจากพระสนมอื่นแต่ด้วยความเฉลียวฉลาดของพระนาง จึงชิงลงมือตัดหน้าเล่นงานฝ่ายแหวอนกุนเสียก่อน โดยร่วมมือวางแผนกับกลุ่มหัวก้าวหน้าเพื่อถอดถอนแหวอนกุนออกจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการ โดยฉับพลันและทำหนังสือรายงานต่อสภาขุนนางกล่าวหาแหวอนกุนว่าพยายามคิดร้ายต่อราชบัลลังก์คบหาต่างชาติ และหมายสถาปนาองค์รัชทายาทขึ้นเป็นกษัตริย์แทนพระเจ้าโคจง จึงทำให้องค์ชายวันฮาและพระสนมยงถูกถอด

นอกจากตำแหน่งรวมทั้งแหวอนกุนเอง ก็ต้องเกษียณราชการไปอยู่ที่เมืองยางจู เป็นเหตุให้แหวอนกุนต้องยุติบทบาทและอำนาจทางการเมืองไปในปี 1873

ต่อมาแม้ว่าแหวอนกุนจะไม่ได้มีอำนาจในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนแล้วก็ตาม แต่พระองค์ก็ยังคงพยายามกลับมาใช้อำนาจอีกครั้ง โดยในครั้งนี่เกิดขึ้นหลังจากที่พระองค์กลับมาเป็นผู้นำในราชสำนักหลังเหตุการณ์กบฏปีอิมโมได้ไม่นานพระมเหสีมินได้ขอความช่วยเหลือจากจีนทำให้จีนได้ลักพาตัวแหวอนกุน ขณะที่พระองค์เดินทางไปคารวะตัวแทนของจีน ดังนั้นตั้งแต่ปี 1883 แหวอนกุนจึงถูกจีนควบคุมตัวไปไว้ที่เมืองเทียนจินเป็นระยะเวลา 3 ปี ก่อนจะปล่อยตัวกลับมาทำให้ช่วงระยะเวลาที่พระองค์ถูกคุมตัวไปนั้นได้เสียอำนาจให้กับพระมเหสีมินไปอีกครั้ง

2.2 ความขัดแย้งกับต่างชาติ

เนื่องจากแหวอนกุนมีแนวคิดอนุรักษนิยมทำให้ปฏิเสธความสัมพันธ์กับต่างชาติ จะเห็นได้จากการโต้ตอบทางการทหารอย่างรุนแรงในเหตุการณ์พยองอินยังโยและซินมียังโย แม้ว่าจะได้รับชัยชนะแต่ทั้งฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาต่างก็ไม่ได้มีเป้าหมายที่เกาหลีแต่แรกอยู่แล้ว เพราะเป้าหมายที่แท้จริงคือจีนและญี่ปุ่นซึ่งหากว่าสามารถครอบครองสองประเทศนี้ได้ ก็จะสามารถครอบครองเกาหลีได้เช่นกัน แม้ว่าพระองค์จะยังคงดำเนินนโยบายปิดประเทศ แต่ต่างชาติอย่างจีน ญี่ปุ่น แม้กระทั่งรัสเซียยังสามารถเข้ามามีอิทธิพลในอาณาจักรได้ แต่หลังเกิดเหตุการณ์กบฏปีอิมโมในปี 1882 จึงเป็นเหตุทำให้จีนยกทัพเข้ามาในเกาหลี และด้วยกำลังพลที่มากกว่ากำลังพลของญี่ปุ่นทำให้ญี่ปุ่นจึงต้องจำยอมถอนทัพไปและในช่วงเดือนสิงหาคมปี 1882 แหวอนกุนได้เดินทางมาแสดงความคารวะนายพลหวูฉางซิง ผู้บัญชาการกองทัพจีนในขณะนั้น นายพลหวูได้สั่งจับตัวแหวอนกุนและส่งตัวไปยังเมืองเทียนจิน เนื่องจากแหวอนกุนอยู่เบื้องหลังเหตุการณ์กบฏปีอิมโม จึงเป็นสาเหตุทำให้แหวอนกุนต้องยุติบทบาททางการเมืองในเกาหลีไปจากเกาหลีชั่วคราว แต่ได้ถูกส่งตัวกลับมาหลังจากถูกจับเป็นตัวประกัน 3 ปี

แม้ต่อมาพระองค์จะให้การสนับสนุนญี่ปุ่นเพราะเป็นฝ่ายชนะในสงครามจีน – ญี่ปุ่น แต่ไม่นานหลังจากที่พระองค์ได้ขึ้นเป็นผู้นำในการปฏิรูปซึ่งเกิดขึ้นหลังจบสงครามจีน – ญี่ปุ่นได้ไม่นานทูตญี่ปุ่นผู้มีอำนาจควบคุมสถานการณ์ปฏิรูปพิเศษเริ่มมีความขัดแย้งกับแหวอนกุนบ่อยครั้ง แม้ว่าแหวอนกุนจะไม่ได้มีอำนาจใดๆ ทางการเมืองแต่ยังคงมีอิทธิพลในทางลับและยังได้รับการสนับสนุนจากขุนนางเก่า โดยที่ทางทูตญี่ปุ่นตระหนักดีกว่าแหวอนกุนนั้น มีแนวคิดที่ขัดแย้งและคัดค้านการปฏิรูปที่เกิดขึ้น ในเวลาต่อมามีข่าวลือว่าแหวอนกุนทรงติดต่อกับผู้นำขบวนการทงฮัก¹⁷ และได้ส่งผู้นำขบวนการให้ไปขอความช่วยเหลือจากจีนแต่ก็ถูกจับได้ที่เมืองพยองยางเสียก่อนแผนการจึงล้มเลิกไป

¹⁷ ขบวนการทงฮัก เป็นลัทธิที่รวมเอาแนวคิดต่างๆ ทั้งขงจื้อ เต๋า พุทธและคริสต์เข้าด้วยกันโดยมีจุดประสงค์หลักคือการต่อต้านตะวันตกรวมทั้งญี่ปุ่น โดยมีแนวคิดแบบขงจื้อและเป็นการเคลื่อนไหวของชนชั้นล่างที่ต่อต้านระบบการแบ่งชนชั้น คำว่า ทงฮัก แปลว่า สำนักหรือความรู้ตะวันออก

ภาพที่ 10 แทวอนกุน ในปีค.ศ. 1883 ณ เมืองเทียนจิน
ที่มา : <https://ko.wikipedia.org/wiki/홍선대원군>

ต่อมาทางการญี่ปุ่นได้ส่ง อิโนะอุเอะ คาโอรุ ทูตญี่ปุ่นคนใหม่เข้ามาประจำการที่เกาหลี และภารกิจแรกของคาโอรุก็คือการสานต่อโครงการปฏิรูปและปลดอำนาจของแทวอนกุนโดยถาวร โดยตั้งข้อหากับแทวอนกุนว่าให้การช่วยเหลือขบวนการทงฮักและให้คำแนะนำให้แทวอนกุนเกษียณอายุทางการเมืองไป แต่ทว่าในปี 1894 ได้มีข่าวลือว่าแทวอนกุนจะยึดอำนาจพระเจ้าโคจงและพระมเหสีมิน และจะให้ลีจุนยง¹⁸ ขึ้นครองราชย์แทน แต่ญี่ปุ่นเมื่อล่วงรู้ถึงแผนการจึงได้เข้าควบคุมตัวลีจุนยงและคณะ ในปี 1895 เพื่อบังคับให้แทวอนกุนทรงเกษียณพระองค์และวางมือทางการเมืองทำให้พระองค์ต้องยุติบทบาทลง

¹⁸ ลีจุนยง เป็น บุตรชายคนโตของลีแจมยอนโอรสองค์โตของแทวอนกุน

สรุป

จากการที่ได้ศึกษาประวัติและบทบาททางการเมืองของแหวอนกุน ทำให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีปณิธานแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาความแตกแยกในราชสำนักที่เรื้อรังมาเป็นระยะเวลาช้านาน ซึ่งก็คือปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของกลุ่มขุนนางในราชสำนัก อันเนื่องมาจากเหล่าพระญาติของพระมเหสีพยายามเข้ามามีอำนาจทางการเมือง ทำให้เกิดการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยเฉพาะเรื่องการค้าฝิ่น นอกจากนี้ยังทำให้ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ามารับราชการต้องวุ่นวายเพราะแต่ละกลุ่มต่างก็ต้องการรับคนที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเข้ามาสืบทอดอำนาจต่อจากตน โดยเฉพาะกลุ่มขุนนางตระกูลคิมแห่งอันดงที่มีอิทธิพลครอบงำในราชสำนักมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าซุนโจ และยังทำให้ราษฎรรวมทั้งครอบครัวของแหวอนกุนเดือดร้อนเพราะอิทธิพลของตระกูลคิมในขณะนั้น และเมื่อแหวอนกุนได้มีโอกาสเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าโจจง จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการกวาดล้างอิทธิพลเหล่านั้นให้หมดไปจากราชสำนัก และพยายามไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบนั้นขึ้นอีก จะเห็นได้จากการคัดเลือกพระมเหสีให้พระเจ้าโจจง พระองค์ทรงคัดเลือกพระมเหสีที่ไม่ได้มาจากตระกูลที่มีอิทธิพลและกำพร้าบิดา เพื่อให้ไม่เกิดปัญหาการเข้ามามีอำนาจของพระญาติของพระมเหสีอีก แม้ว่าในภายหลังพระมเหสีที่พระองค์ทรงคัดเลือกเองจะนำไปสู่การเสียดำนาจของแหวอนกุนในเวลาต่อมา

แหวอนกุนเป็นผู้ปกครองที่มีความเป็นอนุรักษ์นิยมสูง ทำให้พระองค์ต่อต้านต่างชาติโดยเฉพาะตะวันตกเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกาหลีในขณะนั้นเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผู้ที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมกับผู้ที่มีแนวคิดหัวก้าวหน้า โดยที่ทางฝ่ายพระมเหสีมีสนับสนุนแนวคิดหัวก้าวหน้า ทำให้ทั้งสองกลายเป็นศัตรูทางการเมือง และพยายามยืมมือจากต่างชาติเข้ามาช่วยสนับสนุนอำนาจของตน ความบาดหมางของทั้งสองบานปลายจนทำให้พระมเหสีมีนถูกลอบปลงพระชนม์โดยทหารญี่ปุ่น ซึ่งสื่อกันว่าแหวอนกุนผู้เป็นศัตรูทางการเมืองของพระนางเป็นผู้ให้ความร่วมมือในเหตุการณ์นี้ จะเห็นได้ว่าแม้ว่าพระองค์จะมีความเป็นอนุรักษนิยมแต่พระองค์ก็จำเป็นต้องยืมมือจากต่างชาติโดยเฉพาะญี่ปุ่นเพื่อกลับมาใช้อำนาจในราชสำนัก สุดท้ายแล้วราชสำนักก็กลับสู่ปัญหาเดิม คือ การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย และในคราวนี้ยังส่งผลกระทบทำให้ภายในราชสำนักแตกแยก ประกอบกับเป็นช่วงที่เกาหลีกำลังถูกต่างชาติรุกราน จึงยิ่งทวีความรุนแรง เพราะเกาหลีอ่อนแอทั้งภายในและภายนอก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นอีกเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกาหลีตกเป็นอาณานิคมญี่ปุ่นในปี 1910

บรรณานุกรม

- ดำรงค์ ฐานดี. **สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี เรื่อง การเมืองเกาหลี**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- พิพาดา ยังเจริญ. **ประวัติศาสตร์เกาหลีตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 : การแข่งขันและแทรกแซงจากต่างชาติ อาณานิคม และชาตินิยม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- พีระพงศ์ สุขแก้ว. **เกาหลีเรื่องเล่าผ่านกาลเวลา**. กรุงเทพฯ : ปราชญ์สยาม, 2549.
- ไพบูลย์ ปิตะเสน. **ประวัติศาสตร์เกาหลี : จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงยุคสาธารณรัฐใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โปสต์, 2555.
- ภูวดล ทรงประเสริฐ. **ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- พวงนิล คำปังก์. (ผู้แปล). **เกาหลี**. กรุงเทพฯ : หน้าต่างสู่โลกกว้าง, 2549.
- รวีโรจน์. **ชะตากรรมราชวงศ์เกาหลี**. กรุงเทพฯ : อนิเมทกรุ๊ป, 2555.
- รุ่งพงษ์ ชัยนาม. **รวมบทความประวัติศาสตร์การเมือง**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2552.
- วีระชัย โชคมุกดา. **ประวัติศาสตร์เกาหลี แผ่นดินแห่งความแตกแยกจากอดีตจนถึงปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : ยิปซี, 2555.
- อนุช อาภาภิรม. **สงครามเย็นในแดนโสม วิกฤตที่ยังไม่สิ้น**. กรุงเทพฯ : มติชน, 2558.
- Jae-eun Kang. **The Land of Scholars: Two Thousand Years of Korean Confucianism**. Paramus, NJ : Noma & Sekye Books, 2003.

Woo-keun Han. Kyung-shik Lee. (Translator). **The History of Korea**. Honolulu :
The University of Hawaii Press, 1980.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Gijuzzang Dream. **홍원(홍선대원군묘)과 운현궁가족묘를 찾아**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 24 เมษายน 2559.
สืบค้นจาก<<http://blog.naver.com/sdmprison/30135505098>>

namu. **홍선 대원군**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559.
สืบค้นจาก<<https://namu.wiki/w/홍선대원군>>

미상. **홍선대원군**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559.
สืบค้นจาก<http://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/297293.html>

별. **홍릉(洪陵)고종태황제(高宗太皇帝)#1**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559.
สืบค้นจาก<<http://blog.daum.net/kwon118/15846119>>

역사관(sdmprison). **'1895' 을미사변**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 24 เมษายน 2559.
สืบค้นจาก<<http://blog.naver.com/sdmprison/30135505098>>

파란여우. **조선왕조의 계보**[ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559.
สืบค้นจาก<<http://blog.daum.net/zero322/5804535>>